

HO WÓMO NO!

informatieblad
TILBURG-MATAGALPA

• Honderd nummers - een terugblik en vooruit weer • Interview met Anne en Lou van Drukkerij Mezclado • Lambert Grijns: 'Het kritische debat moet blijven.' • Beste wensen •

¡Cómo No!, het informatieblad over de stedenband, wordt uitgegeven door de Stedenband Tilburg-Matagalpa.

¡Cómo No! verschijnt vier maal per jaar met een oplage van 800 exemplaren.

Voor een gratis abonnement kunt u zich wenden tot de Stedenband Tilburg-Matagalpa:

Adres: Spoorlaan 346
5038 CC Tilburg

Tel: 013-5368706

E-mail: stedenband@tilburg-matagalpa.nl

Web: www.tilburg-matagalpa.nl

Bank: 2783514

De Stedenband is geregistreerd bij ANBI (Algemeen Nut Beogende Instellingen).

Redactie

Marian van Stiphout
Toon Oomen
Miranda van der Klaauw
Karin Kraaijvanger
Wendy Sprangers
Herman Fitters
Maya Engels

Bewerking foto's

Frank van Loon
Coen Wever

Lay-out

HD ontwerp • Tilburg • www.hdontwerp.nl

Foto voorpagina

Red de Mujeres;
demonstratie tegen geweld tegen vrouwen in Matagalpa

Drukwerk

Drukkerij Mezclado

Afwerking

de Bundel

ISSN: 0920 2315

Redactioneel

De loftrumpet

De muziek zit er goed in! Het honderdste nummer ligt nu voor u als lezer. Stille en minder stille krachten zorgen elk jaar dat vier nummers van de *¡Cómo No!* het licht zien. Honderd nummers, zowaar! De *¡Cómo No!* - het 'lijfblad van de Stedenband Tilburg-Matagalpa' - zou er niet meer zijn zonder onze hoofdredacteur, **MARIAN VAN STIPHOUT!** Een boute stelling, maar ik durf deze nu wel te lanceren. Alleen mensen met een lange adem, met het hart op de goede plek, houden het vol om steeds weer nieuwe energie te steken in het makkelijke en soms zo moeizame proces van het maken van een blad. Marian is zo'n mens: met veel overtuiging, betrokkenheid en vooral een aanstekelijk enthousiasme beet en bijt ze zich vast in het uitbrengen van de *¡Cómo No!*. Wat is er zo bijzonder?

Marian heeft alle honderd (!) nummers mede laten ontstaan, alle honderd nummers helemaal en héél kritisch gelezen, verbeterd, woord voor woord, zin voor zin. Terugkijkend was het 'romantisch' te noemen, nog amper voorstelbaar in deze digitale tijd: Louise Donjacour achter de lichttafel voor de lay-out, plakkend en knippend, Bart Ruyters achter de typemachine om alles in mooie kolommen te typen en Marian voor het aanleveren van de juiste en goed gespeelde tekst. Het betere handwerk. Marian had in onze zusterstad Matagalpa een relatie opgebouwd met mensen uit de sloppenwijken toen ze deel uitmaakte van de Bouwploeg. Tóen begon het en het hield niet meer op!

Geduld, precisie, openheid, politiek engagement kenmerken Marian in haar *¡Cómo No!*-werk. Vandaar dat nu na zoveel jaar de loftrumpet schalt voor deze zéér toegewijde *compañera* met veel inzet. Als je aan de wieg staat van maar liefst honderd nummers in de 25 jaar van het bestaan van de Stedenband dan verdien je meer dan wie ook zo'n serenade. **Marian: de loftrumpet voor jou!**

Toon Oomen

N.B. Toon Oomen schreef het redactioneel als verrassing voor Marian. Het redactioneel van Marian vindt u op pagina 24 in deze 100ste editie.

Inhoud

¡Cómo No! 100 keer het gezicht ...	Frans Couwenberg	3
Lezers: 'Nog eens honderd!'	Marian van Stiphout	4
Honderd nummers - een terugblik en vooruit weer	Herman Fitters	6
Een prachtig vak!	Marian van Stiphout	8
Kennisfestival stedenbanden Caminando		
Juntos gaat door	Miranda van der Klaauw	11
Ambassadeur van Nederland in Nicaragua	Lambert	
Grijns: 'Het kritische debat moet blijven'	Toon Oomen	12
Nieuw kabinet, nieuw beleid	Miranda van der Klaauw	13
Alle honderd		14
Wat weten we eigenlijk van de oostkust van Nicaragua? (1)	Jaques Weijters	16
Mogelijkheden voor internationale samenwerking in de toekomst	Wendy Sprangers	19
Nicaragua Nu: Wikileaks	Johan Biemans	21
Portal Nicaragua		22
Redactioneel Marian en Beste Wensen	Marian Van Stiphout	24
Kort Nieuws		25
Dé foto van ¡Cómo No!	Red de Mujeres	28

Als je regelmatig door de straten van Matagalpa loopt en de gesprekken probeert te volgen die bekenden, maar ook onbekenden met elkaar hebben, komt regelmatig het 'stopwoordje' ¡Cómo No! op je trommelvlies binnen. Je neemt het over zonder precies te weten wat de betekenis ervan is. Er wordt niet gegrinnikt om mijn gebrekkige kennis van de Spaanse taal als ook ik regelmatig mijn conversatie doorspek met een ¡Cómo No!

Zo maar een uitdrukking, waarvan het Wolters Spaans-Nederlands woordenboek me vertelt dat het 'in klare taal', 'natuurlijk!' betekent.

Maar zo natuurlijk is onze ¡Cómo No! naar mijn idee niet. Het lijkt me meer 'bovennatuurlijk' toe. Al meer dan 26 jaar is de ¡Cómo No! een kroniek van al het stedenbandwerk, van 1984 tot op de dag van vandaag. Reportages en verslagen van boeiende reizen naar het Nicaraguaanse Matagalpa. Van bouwploeg in 1984 tot werkbezoek voor de *clínica materno infantil* in 2010. Meningingen en controversiële ideeën met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking, wereldwijd of toegespitst op de praktijk van onze stedenband. Verantwoordingen op het gebied van projecten die afgerond zijn of op stapel staan. Beschrijvingen van de Nicaraguaanse worsteling met het democratiseringsproces, maar ook die van alledaagse sores van een Matagalpese onderwijzeres. Ortega werd bejubeld in de jaren tachtig, maar de laatste tijd ernstig bekritiseerd. En al die lezenswaardige artikelen werden gevat in een professionele opmaak, met fantastische foto's

en levendige illustraties. Kortom een platform waarbij onze solidariteit, vriendschap en betrokkenheid met de Matagalpese vrienden een 'gezicht' kreeg ... honderden gezichten.

Voor wat mezelf betreft, voor mij geldt dat ik vanaf het begin van mijn betrokkenheid bij de stedenband uitzie naar een volgende ¡Cómo No! Ik lees hem van het begin tot het eind, ieder artikel, ieder woord. Op deze wijze ben ik zeer betrokken geraakt bij al het werk van de stedenband en heb ik de inzet en passie van velen leren waarderen en op waarde kunnen schatten. Die waardering is uiteraard voor de talloze mensen die bij die honderd afleveringen van het blad ervoor hebben gezorgd dat de lezers konden genieten van actuele, betrokken informatie over onze zusterstad. Mijn bijzondere erkentelijkheid gaat daarbij uit naar de talloze redactieleden (te veel om op te noemen), met als stimulerende redacteur Marian van Stiphout. Zij zorgt er al jarenlang voor dat met de regelmaat van een Zwitsers uurwerk de ¡Cómo No! verschijnt. Wat betreft de vormgeving zijn we altijd al verweerd geweest met professionele vrijwilligers als Egbert en Coen Wever, Louise Donjacour en Hans Dusée. Drukkerij Mezclado zorgde steeds voor prima drukwerk.

Kortom, mijn dank is groot bij het verschijnen van de honderdste ¡Cómo No! Een mijlpaal in de rijke geschiedenis van de Stedenband Tilburg-Matagalpa. Ik wens de stedenband nog honderd ¡Cómo No!'s toe.

¡Muchas gracias!

Frans Couwenberg, voorzitter

Hooggeachte collega, Beste Marian,

Ik zie het als een eer om jou op deze plaats en met deze aanhef te mogen feliciteren met je 100ste! Als redacteur van *SameNieuws* (voor wie het niet weet: ¡Cómo No!'s zusje/broertje, van de Tanzania Werkgroep) is het verleidelijk om onze magazines te gaan vergelijken. Aan die verleiding geef ik maar zeer beperkt toe, door te stellen dat ik de ¡Cómo No! zie en ervaar als EEN BLAD VAN FORMAAT. Het spreekt voor zich dat dat formaat met terugwerkende kracht ook slaat op jou, Marian.

Ik lees 'jouw blad' diagonaal, en selectief. Jouw redactionele aftrap lees ik echter altijd, met een zekere gretigheid en met genoegen. Ik laat me er door inspireren en het houdt mij scherp. Je laat je erin kennen als een volwaardig columnist, als een politiek en cultureel gevoelig dier, als iemand ook die de tijdgeest creatief en vrijmoedig het hoofd biedt. Die persoonlijk durft te zijn. Je stukje bij het overlijden van Hugo Claus illustreert, in mijn herinnering, veel van wat ik met al die kwalificaties bedoel.

Marian, we liepen bij elkaar de deur niet plat. We spraken elkaar wel in vooral rokerige 'achterkamertjes'. Past bij ons vak. We spraken met elkaar ook over onze job-ervaringen. Ik deed er mijn voordeel mee. Zeker en vast. Ik dank je daarom oprecht en ik hoop dat ons contact nog lang in stand blijft.

Tot slot feliciteer ik de Stedenband Tilburg-Matagalpa met zo'n ¡Cómo No! en met zo'n hoofdredacteur.

Jos Peeters

Redacteur van *SameNieuws*

Marian van Stiphout

Lezers: 'Nog eens honderd!'

Onze voorzitter Frans spreekt mooie woorden in zijn stukje vol lof over de ¡Cómo No! Daar zijn wij van de redactie erg blij mee. Het is natuurlijk ook fantastisch als iemand een blad waar je zelf aan meewerkt van begin tot eind leest: 'ieder artikel, ieder woord'. Hoe zou dat met de andere lezers zitten? Wie van jullie leest ieder artikel, wie van jullie gooit het blad zonder lezen in de papierbak? We prikten uit ons abonnementsbestand honderd lezers at random, stuurden hen een mail en vroegen hen onder meer sinds wanneer zij een abonnement hebben, waarom ze dat hebben en hoe goed zij de ¡Cómo No! lezen. We kregen geen honderd antwoorden -misschien was dat maar goed ook- maar wel genoeg om een indruk te krijgen van het lezergedrag van onze abonnees. Hieronder volgt de 'uitslag'.

Vanaf wanneer heb je een abonnement?

Dat loopt nogal uiteen. Sommigen, zoals Louise en Wilma, blijken al vanaf het begin een abonnement te hebben, anderen slechts een paar maanden en een heel groot aantal van jullie weet het niet, of niet precies. Theo meldt zelfs dat ie helemaal geen abonnement heeft, maar het gewoon thuisgestuurd krijgt 'ongevraagd'. Maar kortom, gemiddeld negen jaar. Jullie zijn wel trouw.

Waarom?

Op de vraag waarom, komen gelukkig wat duidelijker antwoorden. Velen geven als reden op dat ze als vrijwilliger of vertaler bij de stedenband werken en zich bij de organisatie betrokken voelen of dat ze op de hoogte willen blijven van de projecten en van de ontwikkelingen in Nicaragua. Andre: 'Ik wil graag op de hoogte blijven van de ins en outs van de stedenband, ook de achtergrondartikelen vind ik heel interessant.' Wilma schrijft: 'Ik ben als vrijwilliger actief binnen de stichting; ik ben zelf nooit in Nicaragua geweest, de ¡Cómo No! haalt voor mij Matagalpa dichterbij.'

Rombout heeft in 1997 drie weken als docent database aan de Universidad Politécnica van Managua gewerkt waarna hij tijdens een week vakantie, Matagalpa bezocht. Hij leest sindsdien de ¡Cómo No!: 'Die reis heeft mijn leven veranderd.' Ook Rimke geeft als reden haar bezoek aan Matagalpa: 'Omdat ik in 2005 met de hulp van de Stedenband naar Matagalpa vertrok om een organisatie op te starten voor familieleden van mensen met een psychische stoornis.' 'We zijn betrokken bij Nicaragua na een stage in dat land voor onze studie', schrijven Ingrid en Herman. Paul: 'Ik ben betrokken bij Nicaragua doordat mijn zus al bijna dertig jaar in Managua woont en ik er al diverse keren ben geweest, ook in Matagalpa, want ik ben lid van het Algemeen Bestuur van Waterschap de Dommel, dat daar een waterproject uitvoert.' Ook Gerard heeft een abonnement genomen om contact te houden met Nicaragua en wat de stedenbanden daar doen. 'Ik ben zelfs een keer mee geweest met een bouwbrigade van SIS (Stichting Invulling Stedenband Den Haag Juigalpa). Een reden om contact te onderhouden is het Casa Materna, omdat wij dat regelmatig ondersteunen.'

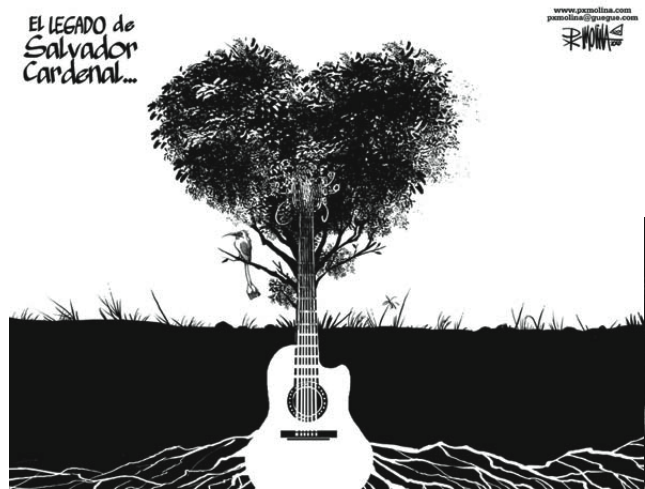
Theo kon op deze vraag uiteraard geen antwoord geven.

Gooien jullie de ¡Cómo No! ongelezen in de papierbak, bladeren jullie hem luchtig door, kijken jullie alleen de foto's, lezen jullie wel eens wat of wordt er zelfs thuis om gevochten?

'Nou dat laatste helaas niet', schrijft Miranda, 'maar ik lees hem helemaal -zelfs in nog niet gedrukte versie- als eindredacteur'. Ook Michiel leest alles uit de ¡Cómo No! Louise leest hem 'helemaal, maar niet altijd meteen'. Paul bekijkt alles en leest ongeveer de helft, net als Jos. Rombout leest de ruime meerderheid van de artikelen: 'Hij gaat NOOIT ongelezen weg.' Andre bladert hem door en blijft hangen bij interessante stukken. 'Maar', zegt hij, 'hij belandt niet eerder in de papierbak dan dat ie een (half) jaar oud is.' Al heeft ie dan niet om een abonnement gevraagd, ook Theo leest hem meestal wel, maar niet alles, want soms komen hem dingen ter ore die hij al eerder in de ¡Cómo No! had kunnen lezen ... 'dan wordt het tijd om het nummer nog eens te pakken en te bekijken op gemiste info'. Ans leest in de loop van enkele weken of maanden

aardbeving treft Haïti; de tekenaar waarschuwt dat ook Nicaragua dit kan overkomen door onder andere slapende instanties, grillen van aannemers en zwakke supervisie van projecten

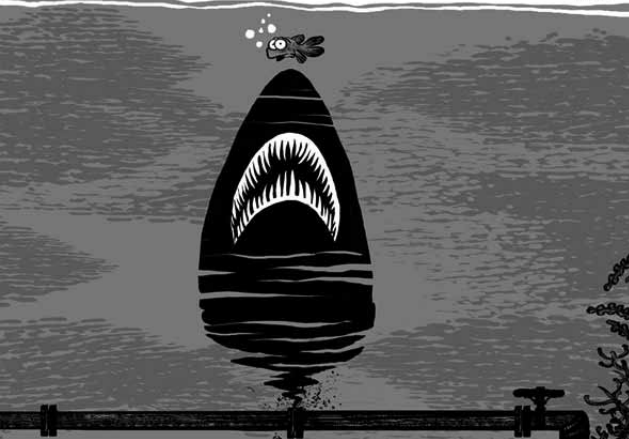
bij de dood van de beroemde Nicaraguaanse zanger Salvador Cardenal

minstens een paar artikelen, soms alles. De rest van jullie bladert het blad door of leest af en toe wat, zoals Inge: 'Ik blader hem meestal even door en lees soms een artikel.'

slachtoffers van het pesticide Nemagon strijden al tien jaar voor hun recht

EL GRAN DEPREDADOR ESTÁ DE VUELTA.

olielek in de Golf van Mexico;

Mientras, en EUROPA...

... ondertussen, in Europa

hevige regens in september in Nicaragua

En waarover schrijven wij te weinig of niet? Wat zouden jullie graag (meer) zien in het blad?

Nou, uit de mogelijkheden kiezen jullie massaal voor nieuws uit Matagalpa en achtergrondartikelen. Op de tweede plaats zetten jullie stukken over internationale betrekkingen en cultuur, op de voet gevolgd door nieuws over projecten en algemene informatie over ontwikkelingssamenwerking. Uiteindelijk zijn er toch ook nog behoorlijk wat stemmen voor Nicaraguaanse recepten en cartoons -dat laatste is niet aan dovemansoren gezegd*. Voor zielige verhalen kiest niemand en gek genoeg kiest ook niemand voor grappige stukken. Gerard: 'Ik zou beslist geen zielige verhalen willen lezen, dat zou snel een bevestiging van vooroordelen worden. Ik zou hoopvolle verhalen willen lezen, waarin ook tot uitdrukking komt dat de stedenband er toe doet voor de mensen daar en hier. Misschien is een dubbelinterview een idee, met een jongere hier en een jongere daar.'

En verder ...? Jullie zetten ons stevig aan het werk: 'Ingezonden brieven, bijdragen van jongeren, een discussieforum', zegt Andre. Ook komt hij met het idee om stukken uit te wisselen met de Matagalpese ¡Cómo No! (inderdaad, die bestaat ook, een Spaanse versie).

Rimke wil graag verhalen van bewoners van Matagalpa -maar wel meteen beetje diepgang- bijvoorbeeld een portret van iemand die zich al lange tijd inzet voor Matagalpa en zijn bevolking, politieke achtergronden, feiten en cijfers én kleur (kijk eens naar de omslag Rimke, goed hè?). Ook Andre en Inge willen graag meer kleur. Wilma heeft in een grijs verleden ontwikkelingseconomie gestudeerd: 'Ik heb nooit iets met die studie gedaan, maar ik heb wel interesse in het onderwerp.' Rombout steelt het hart van de redactie door zijn opmerking: 'Ik waardeer het blad zoals het is.'

Wat wensen jullie de jubilerende toe?

Daar werden wij wel blij van! Een greep uit jullie antwoorden: natuurlijk nog vele jaren, blijvend plezier in het samenstellen van het blad, voldoende en goed publiek, veel inspiratie, veel positieve ontwikkelingen, voldoende geld, een lang leven, niet stoppen maar doorgaan met het goede werk, voor het blad en de stichting een blijvende rol in de Tilburgse en Matagalpese samenleving, goede schrijvers (hmmm ... horen we hier toch enige kritiek?), een gelukkig nieuwjaar, een goed 2011 met vier mooie nummers. Velen van jullie wensen 'nog eens honderd nummers' of een variant daarop: nog eens honderd nummers ondanks de bezuinigingen van deze regering (Louise), nog eens honderd nummers en houd stand tegen de stromingen die op ontwikkelingssamenwerking aan het beuken zijn (Gerard), *cien veces más* (Theo). Veel mooie wensen, maar de mooiste was toch van Michiel: '... dat de ¡Cómo No! ooit niet meer nodig is omdat het zo goed gaat in Matagalpa'.

Lieve mensen, allemaal heel hartelijk dank voor jullie antwoorden, voor jullie ideeën ook. Er zitten veel bruikbare bij die de moeite waard zijn uit werken. We gaan proberen met jullie wensen rekening te houden. En ook jullie nog vele jaren!

namens de redactie, **Marian van Stiphout**

* in de cartoons bij dit artikel een beknopte terugblik op 2010; de cartoons zijn van Pedro X. Molina, die dagelijks een prent tekent voor de Nicaraguaanse krant *El Nuevo Diario*

Beste Marian

Nummer 100 van de ¡Cómo No!
Alle reden voor weer een taart voor de bedenker van de naam, lijkt me zo. Want alhoewel de inhoud er ook toe doet, is het natuurlijk vooral de pakkende naam die er voor heeft gezorgd dat dit tijdschrift in het tijdperk van internet en sociale media overeind blijft. Dus handhaaf de naam en nummer 200 zal in 2035 verschijnen met jou nog steeds in de redactie. Want jouw betrokkenheid is ook wel erg belangrijk. Mensen zoals jij die elke keer weer hun steun bijdragen aan het tot stand komen van een nummer. Vanuit het knip- en plak tijdperk mee overgegaan naar het digitale tijdperk. Redacteurs en vormgevers zien komen en gaan, maar altijd gebleven als vrijwilliger of ID'er. Eet jij die taart maar lekker op. Proficiat.

Jan Vugts

Honderd nummers - een terugblik en vooruit weer

De ¡Cómo No! is een vehikel om een doel te bereiken en geen doel op zich; eigenlijk net zoals de stedenband zelf. Daarover zijn de oud-redactieleden -25 jaar na dato- het nog steeds roerend met elkaar eens. En zolang het blad daadwerkelijk weet bij te dragen aan mondiale bewustwording in onze stad heeft de ¡Cómo No! bestaansrecht. Maar we moeten wel vooruit blijven kijken.

Ik spreek met Bart Ruijters, Louise Donjacour en Marian van Stiphout in de woonkamer van laatstgenoemde, in de Nieuwlandstraat. Het is een kleine reünie. En van reünie komt nostalgie. In 1986 startte de ¡Cómo No! ook in een huiskamer. De Stedenband hield weliswaar kantoor in Carré, maar de redactie was toch echt gevestigd in de Oscar Leeuwstraat, waar Louise en Marian woonden. Die twee kenden elkaar van de bouwploeg in Matagalpa. Marian deed het typewerk en Louise het knippen en plakken. Bart typte af en toe mee in huis en hij bracht het eindresultaat naar Mezclado, de drukker.

Vervangende dienstplicht

Louise: 'Dat waren lange weekeinden hoor, maar wel gezellig. Stel je voor: achttien pagina's uittypen en dan met tipp-ex de fouten herstellen. Dan moest je telkens weer een t-tje of een d-tje uitknippen om eroverheen te plakken. Soms zei ik tegen Marian: typ maar gewoon twee regels opnieuw dat plakt makkelijker'. Marian: 'De stomste fout die ik heb gemaakt is toen er eens drie kuub spullen naar Nicaragua waren verscheept en ik doodleuk schreef drie cm³ in plaats van m³. Haha, die is er doorgeschoten.'

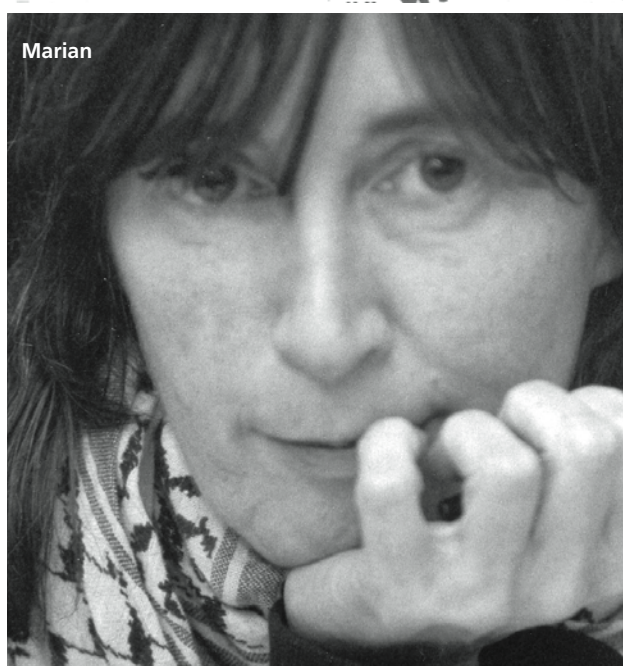
Louise werkt nog altijd in de grafische vormgeving; als zelfstandige en voor het COS Brabant. Ze kijkt positief terug op die 'andere tijden' in de lay out. 'We maakten de tussenkopjes nog van wrijfletters en van de foto's die we wilden plaatsen moesten we de verkleiningsfactor voor de drukker minutieus uitrekenen. Ik werkte op een gammele, zelfgemaakte lichtbak van de Werkwinkel. Dat was de beheersstichting van dit pand in de Nieuwlandstraat, waarin ook de PSP, het TAO en de voorloper van Mezclado zaten.'

Bart woont in Breda en is trotse vader van drie dochters. Hij vond het leuk gebeld te worden voor een interview. Bart is momenteel controller bij het ROC in Breda, nadat hij eerder voor de Novib werkte. In 1986 was Bart dienstweigeraar. Zodoende heeft hij zich achttien maanden als vervangende dienstplicht voor de stedenband ingezet. Bart: 'Ik was eigenlijk de eerste die "in dienst" kwam bij de Stedenband, zij het via het PON, want de Stedenband kon geen officiële begeleider bieden. Na die periode heb ik nog een paar jaar 'bestuurswerk' gedaan. Dat hield in 'zitten' in Carré, secretariële ondersteuning, notuleren en zo. Jan Vugts was de coördinator in die tijd.'

Er zijn wel meer namen die genoemd mogen worden, terug kijkend op de honderd ¡Cómo No!'s. De drie redacteurs moeten even graven voor namen van oud-redacteurs: Monica den Boer en Caspar Janssen bijvoorbeeld, Jan Pieter Schaper, Egbert Wever en zijn broer Coen. 'Caspar schrijft nu voor *De Volkskrant*, Google hem maar eens', weet Marian. 'En Egbert deed lange tijd de lay out, helemaal in Utrecht. Coen was de man van de Bossche bollen: Als de ¡Cómo No!'s gevouwen en van adresstickers waren voorzien en naar het postkantoor waren gebracht was het eerstvolgende adres stevast de bakker.' Marian kan het allemaal overzien, want zij is al die tijd redacteur geweest. Als Marian even naar de keuken is zegt Louise beslist: 'Marian is de ¡Cómo No!, zo is het gewoon.'

Polemiek

De ¡Cómo No! heeft zich in de loop der tijd ontegenzeggelijk inhoudelijk ontwikkeld. Marian: 'Op een gegeven moment wilden we niet alleen nog maar informeren over onze projecten daar en activiteiten hier, maar ook berichten over de situatie in Nicaragua en over ontwikkelingssamenwerking in het algemeen. Zo hebben we eens een polemiek gehouden over ontwikkelingssamenwerking naar aanleiding van een artikel van Lou Keune. Dat

soort dingen vind ik belangrijk. Maar er was toen een gastschrijver die wel wilde reageren maar niet met zijn ecologische voetafdruk in het blad wilde. Dat vond ik een beetje flauw.'

Bart: 'Het gaat erom de lezer een spiegel voor te houden. Kijk, de stedenband heeft een doelstelling en dat moet ook de doelstelling van het blad zijn: mondiale bewustwording. Ik herinner me dat oud-voorzitter Holke Wierema dat indertijd heel sterk benadrukte: uitwisseling en bewustwording, daar gaat het om. Subsidie moet dat doel dienen, in plaats van dat het doel is om subsidie te krijgen. *Keep it small.*' Marian weet het uit ervaring: 'Zo hebben we een keer een organisatieadviseur over de vloer gehad en die vond dat we alles moesten doen om te groeien. Hij begreep niet dat het aantal abonnees voor ons niet zaligmakend was. We zijn juist blij dat veel lezers van ons echt betrokken lezers zijn. Daarom berichten we ook veel algemeen'. Louise: 'Bij mij op Spaanse les zit een vrouw van een tandarts en die las het blad vroeger niet, maar nu echt wel. Er is ook een nieuwe doelgroep en dat zijn de jongeren die het van hun ouders kennen. Dat vind ik nou leuk. In Tilburg zijn er steeds meer volwassenen bij wie Matagalpa een belletje doet rinkelen, want dat kennen ze dan van "vroeger op school".'

Taart

Tegenwoordig helpt de Stedenband veel jongeren met een stage naar Nicaragua op weg. Het zou kunnen zijn dat die jongeren voor de stichting de ruggengraat van de toekomst vormen. Maar is een papieren blad in deze tijd van digitalisering nog wel het geijkte medium voor die doelgroep? 'De

¡Cómo No! is nu digitaal te raadplegen en we hebben een digitale nieuwsbrief', weet Marian 'maar er zijn geen abonnees die om die reden de papieren versie afzeggen.' Bart: 'Op het internet moet je eigenlijk niet een heel blad, maar artikelen per onderwerp zetten. En dat is weer wat anders dan een digitale nieuwsbrief.' Volgens Marian heeft de Stedenband voor dat laatste niet genoeg uren of mensen ter beschikking. En het wordt nog moeilijker: 'Elf jaar geleden heb ik mijn vrijwilligerswerk voor deze stichting om moeten zetten in een ID-baan. Maar in 2011 of 2012 zou het met die gesubsidieerde banen wel eens zomaar afgelopen kunnen zijn. Dat zou de *¡Cómo No!* direct raken. Alhoewel ik dan als vrijwilliger best door zou willen gaan hoor, want schrijven en taal beschouw ik als een sport; het is het leukste deel van mijn baan.'

Bart: 'Het zou jammer zijn als het blad vanwege bezuinigingen moet stoppen. Als het een stille dood sterft vanwege een behoefteverandering dan is het anders. Marian: 'Over tien jaar zal het blad wel niet meer bestaan of misschien wel over vijf jaar al niet meer. Daar zou ik dan niet wakker van liggen, want het hoeft niet per se te blijven bestaan. De stedenband is een vehikel voor een doel. Als jongeren het overnemen en de informatievoorziening krijgt een andere vorm dan is dat prima'. Louise zegt lachend: 'En dan organiseren we weer een wedstrijd; wie de nieuwe naam verzint krijgt een taart!' (Jan Vugts had destijds de naam voor het blad verzonnen, maar de beloofde taart werd vergeten en hij kreeg hem pas vele jaren later bij zijn afscheid als coördinator, red.)

Dolf Jansen

Nog even over de stichting besluit Bart: 'Als je een doelstelling niet bereikt dan moet je ophouden, maar ik denk dat uitwisseling via een stedenband een goede generator is van mondiale bewustwording'. Marian: 'Daarom vinden wij de persoonlijke verhalen ook zo belangrijk.' 'Eigenlijk is dat het oude model van de Novib', vervolgt Bart, 'zet een bekende Nederlander neer in een ontwikkelingsland en je hebt aandacht. Dat deden ze eerst met Astrid Joosten, toen met Paul de Leeuw en nu met Dolf Jansen. Maar ik ben er van overtuigd dat dit op lokaal niveau voor Tilburg nog steeds een heel valide methode is.'

Herman Fitters

Louise

Bart

Een prachtig vak!

Interview met Anne en Lou van Drukkerij Mezclado

Bellen is niet mijn favoriete bezigheid, maar bellen naar hen heb ik al die jaren zonder aarzeling gedaan, want ze zijn er altijd, je wordt altijd vriendelijk te woord gestaan, ze hebben al je afspraken netjes ergens genoteerd en ze hebben overal een oplossing voor. Al 25 jaar staan ze voor ons klaar, denken ze met ons mee, leveren ze mooi drukwerk af, wijzen ze ons nog net op tijd op een fout en schuiven ze desgewenst met de planning zodat het drukwerk nog op tijd klaar is: Anne en Lou van Drukkerij Mezclado. Nu mogen ze zelf aan het woord.

Mezclado zijn Lou Niesten: 'Ik ben nu 57 en al 32 jaar bezig met voorheen Drukkerij De Werkwinkel, maar al heel lang Drukkerij Mezclado. Officieel was het Kringloopdrukkerij De Werkwinkel, die was voortgekomen uit de PSP in die tijd en opgericht in 1978' en Anne Melsen: 'Ik ben op het moment nog net 53 maar dat duurt niet lang meer, vóór het nieuwe nummer van de *¡Cómo No!* er ligt ben ik 54. Lou is in '78 begonnen met de drukkerij en ik ben daar in '82 bijgekomen, aanvankelijk als vrijwilliger en later tien uur betaald. We hebben in '85, daarvoor was het nog een stichting, de drukkerij overgenomen en zijn we zelfstandig geworden. Ik werk hier dus inmiddels ook al 28 jaar.'

Wat had de PSP ermee te maken?

Lou: 'In 1976 hebben een aantal bobo's van de PSP het pand Nieuwlandstraat 39 gekocht. Om het pand te kunnen kopen hebben zij allemaal garantiekapitaal geleverd, en dat werd de Stichting Werkwinkel Tilburg. Het koetshuis dat achter het pand lag stond leeg, dat is opgeknapt en in '78 zijn daar het TAO, het Tilburgs Aktiegroepen Overleg, De Rode Zeef (een zeefdrukkerij) en drukkerij De Werkwinkel in komen zitten. De drukkerij is opgericht vanuit de stichting. De jaren voorafgaand aan de oprichting liep er steeds meer drukwerk via mij. Ik drukte wel eens voor de PSP, toen kwam daar de Eerste Nederlandse Wielrijders Bond, de ENWB, bij, *Kappataal* van de economische faculteit kwam erbij, de *Vrouwenkrant* kwam erbij ... Op een gegeven moment had ik een heel groot drukwerkpakket bij drukkerij Van Laarhoven, want naarmate ik daar meer drukwerk liet doen, kreeg ik ook meer korting, dus daar hadden de klanten voordeel bij. Maar op een gegeven moment dacht ik: "moet je eens kijken wat voor drukwerk wij allemaal draaien, dat kunnen we ook zelf doen en goedkoper". Toen hebben we in Utrecht een pers gekocht en die hebben we in de Nieuwlandstraat neergezet. Na drie maanden liep het helemaal uit de klauwen, toen stonden we daar de hele dag te drukken en dat was niet de bedoeling van de stichting. Dus we hebben na drie maanden een aparte stichting geformeerd, Stichting Drukkerij De Werkwinkel, om alles een beetje in goede banen te kunnen leiden. Toen ging het heel snel, ik geloof dat ik na een jaar al voor een aantal uren in vaste kwam dienst kwam.'

PSP, de Vrouwenkrant, stichtingen, dat klinkt naar idealisme. Wat laten jullie daar nu nog van zien?

Anne: 'Ik denk dat je goed moet kijken om het te zien, maar wij zijn nog steeds dezelfde mensen met dezelfde opvattingen, wat dat betreft is er niks veranderd, we zijn nog altijd begaan met de maatschappij. Wat we bijvoorbeeld doen is zo milieuvriendelijk mogelijk produceren, wij zijn daar al vanaf de oprichting mee bezig geweest -en dat was in een tijd dat de meeste drukkerijen gewoon nog de klike met de rotzooi nog aan de straat zetten en de ontwikkelaar en de fixer nog door het riool spoelden. Wij hebben dat nooit gedaan, al vanaf de oprichting in '78 zochten wij al naar manieren om ons afval op een verantwoorde wijze af te voeren.'

Lou: 'Dat ging soms wel fout.'

Anne: 'Ja dat ging soms fout. We hadden een "officieel erkende afvalverwerker" uit Goirle, maar Jan IJzermans van het bestuur van Stichting Werkwinkel Tilburg was wethouder in Goirle en die kende dat bedrijf helemaal niet. Toen bleek dat dat bedrijf op illegale manier bezig was. In die tijd gebeurde dat, er was toen zoveel nog slecht geregeld en veel was nog onduidelijk. Ze deden het eigenlijk wel goed, maar zonder vergunning. En verder gebruiken we al vijftien jaar groene stroom, we proberen zo alcoholvrij mogelijk te drukken. We besparen op deze machine, ik denk wel duizend liter alcohol per jaar, van deze machines zijn er maar twintig of dertig in Nederland.'

Lou 'Misschien zijn we wel de duurzaamste drukkerij in Brabant. Wat we allemaal regelen: CO² gecompenseerd gas, groene stroom, alcoholvrij drukken, bio-inkt, zoveel mogelijk kringlooppapier, *good housekeeping* dus je probeert al je stoffen heel netjes te regelen, hergebruik van veel materialen, alles gescheiden inzamelen, keurig naar formaat snijden ... Ik denk dat er weinig drukkerijen zijn die dat zo netjes regelen.

Waarom maken jullie daar dan niet meer reclame mee?

Anne: 'Op onze website doen we dat wel. Maar we hebben liever onze naam en faam dankzij het goeie drukwerk dat we maken. Wij willen niet zozeer dat mensen ons kiezen vanwege het milieuaspect maar omdat we een goeie drukkerij zijn, omdat we een goed product maken en met de klant meedenken. Het milieuaspect is iets van onszelf, dat zit er gewoon ingebakken, daar zijn we ook thuis mee bezig. Als je de keuze hebt tussen twee drukkerijen die je kwalitatief allebei even goed vindt, dan kan is dat rekening houden met het milieu mooi meegenomen. Maar voor ons hoort het er gewoon bij, het heeft met onze levensstijl te maken.'

En politiek gezien?

Anne: 'We hebben eigenlijk altijd gewerkt voor clubs die, net als de Stedenband, bezig zijn om de wereld er een beetje beter uit te laten zien. Helaas zijn er heel veel van dat soort clubs ter ziele gegaan; jullie zijn nog een van de oudere die nog altijd bezig blijven dankzij een vaste kern zeer gemotiveerde mensen die keihard werken. Nu zitten we nog altijd in de non-profitsector.'

Weigeren jullie wel eens iets?

Lou: 'Het selecteert zich aan de voordeur.'

Anne: 'We hebben ooit wel dingen geweigerd, al is dat lang geleden. Maar reclaimedrukwerk draaien wij niet; we willen dat ons drukwerk gelezen wordt en niet meteen in de oud-papierbak terecht komt, dat is zonde van het papier.'

Een flyer voor een ultrarechtse partij of een neofascistische beweging?

Lou: 'Nee dat gaan we niet doen, nee. Maar ik denk dat er wel heel wat meer drukkerijen zijn die daar niet aan beginnen. Als er een fatsoenlijke, democratische partij komt, dan kunnen ze hier terecht. Niet de PVV, dat vind ik geen democratische partij, ze zijn wel democratisch gekozen in de Kamer, maar het is geen democratische partij, qua opzet, qua uitstraling, qua gedrag.'

Anne: 'Ik vind dat een heel foute club. Die zitten voor mij echt volledig aan de verkeerde kant, want een partij die haat en nijd zaait, daarmee gaan we de verkeerde kant uit. Ik zou er wel mee in discussie gaan, maar ik ga er niet voor drukken, ik ga niet meewerken aan de verspreiding van dat soort vreselijke ideeën.'

Lou: 'Dan noem mij maar een multi-culti of een linkse-hobbyist hahaha.'

Lezen jullie alles wat jullie binnen krijgen?

Anne: 'Je kunt niet alles van te voren lezen, dat kost teveel tijd. Maar als ik de *¡Cómo No!* sta te drukken dan lees ik stukken van artikelen en soms denk ik: "dat moet ik straks helemaal even lezen". Het redactioneel lees ik wel altijd helemaal tijdens het drukken. Dat vind ik wel leuk.'

Lou: 'Ik nooit, helemaal niets. Dat lukt mij nooit. Ik neem soms wel exemplaren mee naar huis en dan lees ik ze achteraf.'

Jullie hebben tot nu toe nog alle nummers gedrukt van de ¡Cómo No! Dat is al meer dan 25 jaar.

Anne: 'Erg leuk, hoor! Ik denk dat ik alles boven op zolder nog in het archief heb. De laatste nummers staan hier, maar we hebben boven doosjes en mappen met alle periodieken. Aanvankelijk moesten we het bewaren voor de belastingdienst, die moet tot zeven jaar na verschijning kunnen controleren of iets terecht tegen het lage btw-tarief van zes procent is weggegaan. >>

Maar nu bewaren we alle periodieken en alle boeken, dat is wel veel, we hebben een gigantisch archief.

Ik vind het blad nou een professionele uitstraling hebben. Vroeger werd het gewoon getypt en in elkaar geplakt en nu wordt het professioneel opgemaakt en het heeft beter fotowerk. Ik vind het leuk om te drukken, want het is technisch gezien geen eenvoudig blad meer om te drukken met die grote rastervlakken en stevige foto's; heel anders dan wat pagina's tekst met hier en daar een fotootje.'

Lou: 'En het blijft eenvoudig, zwarte druk, het gaat nog steeds om de inhoud, het is geen poespas, het is goeie informatie, er wordt heel goed en heel consciëntieus verslag gedaan en het wordt toegankelijker gemaakt door aardige foto's en een goeie lay out. Als je ze zo met tussenpozen van vijf jaar naast elkaar legt, dan kun je zien dat er stappen zijn gezet, dan zie je dat het een professioneel blad is geworden.'

Anne: 'Ik druk het denk ik ook al die jaren al. We hebben ieder onze eigen pers, Lou werkt op de grote pers, de 52x74 machine en ik werk op de machine die tot formaat 50x35 kan en daar hoort de *¡Cómo No!* bij.'

Er wordt wel eens geopperd dat het ook wel digitaal kan. Merken jullie dat er steeds meer digitaal uitgebracht worden?

Lou: 'Ja, het slinkt. De grafische sector was twintig jaar geleden nog een sector met ik denk 50 tot 55 duizend man personeel, op dit moment is dat 30 duizend en er gaan er per jaar nog steeds een paar duizend vanaf. Het gaat heel slecht. Als je naar de afgelopen jaren kijkt: er zijn kleine drukkerijtjes van twee mensen waar er een van uit moet, heel veel drukkerijen zijn failliet of gestopt, heel veel drukkerijen zijn gefuseerd waarbij ook veel personeel weg moet. Er verdwijnt heel veel. Dat gaat met name de laatste vier jaar heel erg hard.'

Redden jullie het nog wel?

Lou: 'Net. Wij redden het net. Er is heel harde concurrentie, op dit moment wordt er veel prijsgevochten en dat is voor veel klanten heel moeilijk.'

Anne: 'Je merkt dat de markt wordt afgeroomd, want die heel grote jongens, de grote drukkerijen waar ze heel grote machines hebben staan, die hebben een tekort aan werk en die zijn zich gaan specialiseren en die bieden dat standaardwerk nu heel goedkoop aan, het wordt verzameld van een hele hoop klanten samen, je hebt niks te kiezen, geen speciaal papertje of een speciale druk, nee, het is allemaal full color, het is allemaal standaard papier, het is allemaal standaard formaat: kiloknallers. Heb je er duizend nodig? 2500 bestellen 1500 in de vuilnisbak. Maar als je er 2500 bestelt bij zo'n drukkerij dan ben je nog goedkoper uit dan dat je er hier duizend laat drukken; dus een heel groot deel van de markt is voor ons verdwenen, wij draaien eigenlijk geen flyers meer.'

Anne: 'Er verdwijnen een heleboel dingen. De overheid brengt bijna geen brochures meer uit. Paradox, waar we voor drukten, is nu digitaal, 013 ook. Veel klanten zijn aan het bezuinigen en drukwerk is natuurlijk een makkelijke manier. Maar dat betekent wel dat wij twintig procent minder produceren. We zouden een uitbreiding van het aantal klanten moeten hebben, maar iedereen is op jacht, alle drukkerijen zijn op jacht naar klanten en wij zijn helemaal niet thuis in het onszelf promoten, wij hebben al die jaren gedraaid op via via, mond tot mond, mensen noemen ons omdat we goede kwaliteit maken. We hebben eigenlijk geen idee hoe we reclame moeten maken, dat willen we ook niet.'

Jullie drukken nog steeds met veel plezier.

Lou: 'Het is een prachtig vak. Op dit moment staat het een beetje onder druk ... het was altijd al een stressvak eigenlijk want je bent de laatste schakel in het proces. Maar het is prachtig om een product te maken en ik heb toch altijd ook het gevoel gehad: grafisch, drukwerk maken, dat is een van de belangrijkste grondwettelijke rechten: vrijheid van drukpers.'

Anne: 'We ondersteunen onder andere ook Press Now, een organisatie die opkomt voor vrije nieuwsgaring en vrije pers en met name in gebieden waar de bevolking onderdrukt wordt of waar conflicten heersen. Een jaar of vijftien geleden is die organisatie met name in de Balkan heel actief geweest, maar inmiddels is het wereldwijd bezig.'

Lou: 'Ja, het is nog steeds een prachtig vak.'

Marian van Stiphout

voor meer informatie over Drukkerij Mezclado, zie: www.mezclado.nl

voor meer informatie over Press Now, zie: www.pressnow.nl

Kennisfestival stedenbanden Caminando Juntos gaat door

LANDELIJK BERAAD
STEDENBANDEN
NEDERLAND-NICARAGUA

geen grenzen
aan mensen
Hivos

Tilburg krijgt Award

Aan het eind van het Kennisfestival werden er door het LBSNN en HIVOS Millenniumdoelen Awards uitgereikt. Tilburg kreeg de award voor de pijler 'bedrijfsleven', onder andere vanwege de succesvolle samenwerking met de Rabobank. ¡Felicidades!

Manuela Monteiro en Tineke Lodders
foto's: Bert Boshoven

Tilburgers op het kennisfestival

tijdens het kennisfestival

Het belangrijkste bericht op het kennisfestival kwam van Hivos-directeur Manuela Monteiro: Hivos blijft in Nicaragua actief én zet de samenwerking met het Landelijk Beraad Stedenbanden (LBSNN) voort. Kort daarvoor was al bekend geworden dat Hivos tot het jaar 2015 weer subsidie krijgt van het ministerie van Buitenlandse Zaken. Omdat het LBSNN mede-indiener is, is daarmee ook het stedenbandenprogramma Caminando Juntos goedgekeurd. Het enige dat nog niet bekend is, is de hoogte van het budget, maar dat er minder geld beschikbaar komt, is wel duidelijk. Enerzijds zijn daar de bezuinigingen, anderzijds gaat staatssecretaris Ben Knapen van Ontwikkelingssamenwerking andere prioriteiten leggen. Daarover leest u elders in dit blad.

Manuela Monteiro: 'De som van Caminando Juntos is meer dan twee. De noodzaak bracht ons vier jaar geleden bij elkaar, maar tussen de stedenbanden en Hivos is sprake van synergie en dynamiek en die zorgt voor een win-win situatie. We staan samen voor armoedebestrijding, voor het maatschappelijk middenveld, voor publiek-private samenwerking en voor economische ontwikkeling. We hebben dat samen goed ontwikkeld en drie speerpunten concreet gemaakt: onderwijs, beroepsonderwijs en economische ontwikkeling. Daarnaast hebben we daarvoor voorlichtingscampagnes georganiseerd. De evaluatie over Nicaragua van het IOB (Inspectie Ontwikkelingssamenwerking en Beleidsevaluatie) waardeert de aanpak van de stedenbanden in hoge mate. Het zal u dan ook niet verbazen dat Hivos het programma Caminando Juntos graag wil voortzetten. Op korte termijn zullen we met elkaar in gesprek gaan over de keuzes en de focus van het programma tot 2015. Voor Hivos stonden vier thema's in de aanvraag centraal: Expression & Engagement, Rights & Citizenship, Green Entrepreneurship en Change. In de campagnes voor de komende jaren ligt de focus op Honderd procent duurzaam, Women at work en Stop kinderarbeid. In overleg met het LBSNN zullen we bekijken hoe we dit voor Nicaragua gaan vertalen met ingang van 2011.'

Ontwikkelingsrelevant

Later in het programma schetst Ronald van der Hijden, directeur van het LBSNN, de mogelijke nieuwe contouren van Caminando Juntos II. 'We zullen nog meer dan nu al het geval is worden afgerekend op resultaatgerichte voorlichting en dus zullen we moeten meten of en hoe mensen hun gedrag veranderen. Daarnaast moeten de projecten nog meer ontwikkelingsrelevant zijn. In Nicaragua willen we verder met capaciteitsopbouw, investeringen, dialoog en uitwisseling. Dat blijven we doen met gemeenten, maar ook met de maatschappelijke organisaties, verenigd in FODEL (koepelorganisatie van lokale organisaties). We koppelen goede initiatieven en wisselen *best practices* uit, zodat de ene stedenband profiteert van de andere. De persoonlijke, bestuurlijke contacten zijn van essentieel belang, gezamenlijk en per stad. Ik denk dat we de dialoog met de Nicaraguanen over hun democratie nog meer moeten aangaan. Tot slot streven we ernaar om het programma Caminando Juntos te combineren met het programma Logo South van de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten), zodat er één Landenprogramma Nicaragua komt.'

Miranda van der Klaauw

Ambassadeur van Nederland in Nicaragua

Lambert Grijns: 'Het kritische debat moet blijven'

Lambert Grijns
foto: internet

Tijdens het kennisfestival in november sprak de voorzitter van het bestuur van het Landelijk Beraad Stedenbanden Nederland - Nicaragua, Tineke Lodders, met de ambassadeur in Nicaragua, Lambert Grijns. Hier volgt een weergave van de hoofdlijnen van dat gesprek.

Lambert Grijns nam het woord: 'Vóór in te gaan op de vragen wil ik u bedanken voor de uitnodiging hier te spreken over Nicaragua. Op dit moment bevind ik me in Chili voor een overleg met alle Nederlandse ambassadeurs in Latijns-Amerika onder meer over de komende bezuinigingen.

Het percentage dat in de begroting bestemd is voor ontwikkelingssamenwerking was 0,8 procent en wordt 0,7 procent en wel in twee jaar tijd. Dat betekent in 2011 een bezuiniging van een 650 miljoen oplopend tot 1 miljard in 2012, wat uiteindelijk neerkomt op een vermindering van twintig procent.'

Hij vervolgde over Nicaragua: 'President Daniel Ortega van nu is niet dezelfde als die van in de jaren tachtig. Hij schaart zich onder de neo-liberalen, zorgt voor een stabielere macro-economisch beleid en onderscheidt zich dus niet van andere presidenten van neo-liberale snit. De concentratie van de macht gaat van de partij over naar het echtpaar Daniel Ortega/Rosario Murillo. De instanties als het Hooggerechtshof en de Kiesraad komen steeds meer onder directe invloed van de president (en zijn vrouw). De oppositie is zwak door de verdeeldheid, biedt dus geen enkel tegenwicht. Ortega brengt in zekere zin rust en daarmee is het bedrijfsleven meer dan gebaat. Vroegere tegenstanders zijn nu zijn medestanders, Ortega ondervindt steun van het bedrijfsleven. Met de Kerk wordt gedeald, vandaar ook het afschaffen van de legale basis voor abortus op medische indicatie. Ortega zet in op armoedebestrijding. Hij heeft daarmee succes geboekt, onbekend is hoe dat komt, misschien door de hulp uit Venezuela.

In 2011 worden verkiezingen gehouden, Ortega is populairder dan ooit, de oppositie heeft geen eenduidig profiel, de liberale Alemán staat alleen en er is geen oppositionele eenheid. En Ortega speelt het slim: hij koopt als het ware met geld uit Venezuela zijn populariteit. Er is echter één probleem: zijn herverkiezing is wettelijk (nóg) niet mogelijk, daarvoor heeft hij dus een wetswijziging nodig.

In de polls blijkt dat de bevolking weinig oog heeft voor strikt politieke zaken zoals "de rechtsstaat", "de strijd tegen de corruptie", maar meer prioriteit ziet in drinkwater, onderwijs, eten, infrastructuur zoals goede wegen en riolering. En dáár richt zich de verkiezingsstrategie op.'

Tineke Lodders vroeg naar de meerwaarde van ontwikkelingssamenwerking. Een thema, dat nu actueel is in de Nederlandse politiek. De ambassadeur vervolgt:

'Het ministerie van Buitenlandse Zaken ziet weinig effecten van partnersteun, zeker als je bedenkt dat een land als Venezuela met 500 miljoen over de brug komt. Het gaat om beïnvloeding en dat doen we met projecten in het onderwijs en de gezondheidszorg, wat bijdraagt aan verbetering van de democratie. Ortega ziet ook dat de hulp uit Venezuela wel eens eindig kan zijn, Venezuela staat op instorten, samenwerking met instellingen als het IMF is dan nodig. Een ander facet is het opkomend geweld in Midden-Amerika: de Mexicaanse kartels zijn actief in de regio, met name in Guatemala en Honduras. Nicaragua blijft (nog?) buiten schot, onder meer dankzij de politie en het leger.'

Kunt u ook iets zeggen over de werking van de stedenbanden in Nicaragua? 'Investeren op lokaal niveau is van groot belang, de sociale invloed is cruciaal. Het gaat in deze over ontwikkeling op gemeenschapsniveau en dan blijkt bijvoorbeeld dat de werking van de politie effectief is dankzij juist de gemeenschappen (de *comunidades*). Het is een "democratisch rechts" concept: macht aan de centrale regering, ook op lokaal niveau. Het blijkt bijvoorbeeld

dat burgemeesters in Nicaraguaanse gemeenten gezag uitstralen door een nauw contact met de bevolking. Nederland heeft hier een probleem en stedenbanden kunnen juist hier iets betekenen: intensief contact tussen gemeente, burgers, bedrijven en woningcorporaties. Veel mensen blijken nog wat te willen! De stedenband is een mooi initiatief. Toch is er een kritische noot te plaatsen, namelijk: de werking is vaak te versnipperd; kleine projecten van enkele duizenden euro's staan helemaal op zichzelf: dát zou anders moeten.'

Tot slot dus: 'Het kritische debat moet blijven, de kritische noot mag blijven klinken. Ik dank u allen voor dit gesprek en wens u een vruchtbaar kennisfestival!'

Aldus besloot de heer Grijns het gesprek, ook mevrouw Lodders dankte hem voor de tijd die hij hiervoor nam.

Toon Oomen

Tineke Lodders
foto's: Bert Boshoven

Nieuw kabinet, nieuw beleid

De nieuwe staatssecretaris van Ontwikkelingssamenwerking, CDA-er Ben Knapen, heeft zijn eerste beleidsvoorstellen gepresenteerd. Hieronder volgen de belangrijkste punten uit de brief die hij eind oktober naar de Tweede Kamer stuurde.

'Veel nationale onderwerpen zijn internationale onderwerpen geworden. Nederland heeft direct belang bij internationale stabiliteit en veiligheid, bij energie- en grondstoffenzekerheid en bij een goede internationale rechtsorde. Veiligheid, welvaart en welzijn van Nederland hangen samen met onze internationale oriëntatie. Tegelijk vrezende veel Nederlanders de gevolgen van de globalisering en zijn sceptisch over het nut van ontwikkelingssamenwerking (OS). Zichtbare resultaten zijn nodig om de burger bij OS te betrekken. Daarom moet Nederland zich richten op gebieden waar het internationaal verschil kan maken en waarmee tegelijk een nationaal belang wordt gediend.

Het kabinet streeft naar een fundamentele herziening van het Nederlandse ontwikkelingsbeleid, met als leidraad het vorig jaar verschenen rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid: "Minder pretentie, meer ambitie. Ontwikkelingshulp die verschil maakt".

Onontkoombare bezuinigingen bieden de kans scherpe keuzes te maken. Het aantal partnerlanden zal drastisch worden gereduceerd, het aantal beleidsthema's eveneens. Er vindt een verschuiving plaats van sociale naar economische ontwikkeling. Zelfredzaamheid krijgt meer nadruk, we gaan van hulp naar investeren. Er zal een sterke uitbreiding plaatsvinden van de mogelijkheden voor het bedrijfsleven.

De millenniumdoelen voor 2015 blijven internationaal ons anker. Het belang van OS staat voor dit kabinet buiten kijf, maar het moet wel resultaten opleveren. De millenniumdoelen zijn nog niet allemaal binnen bereik van alle landen. Er moet opnieuw worden afgewogen hoe Nederland zijn inzet zo effectief mogelijk kan maken. Armoedebestrijding blijft hoog op de agenda staan. Door te investeren in duurzame groei helpen we landen hun armoedeproblemen zelf op te lossen. Daarin dienen zij ook hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. Op de lange duur zal er sprake zijn van een volwassen, wederzijds profijtvolle relatie.

De Nederlandse OS is te versnipperd geraakt en biedt te weinig mogelijkheden tot verdieping en specialisatie. Door intensief samen te werken met het bedrijfsleven, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en andere departementen, wordt OS effectiever. Bij de themakeuze worden twee criteria gehanteerd: de relevantie voor armoedebestrijding, groei en zelfredzaamheid enerzijds en het strategische

Ben Knapen

Bij de uitwerking van de economische ontwikkeling gaat bijzondere aandacht uit naar de rol van de private sector. Het bevorderen van ondernemerschap zal sterk worden aangezet. Boeren, ondernemers en ondernemingen genereren inkomen en creëren werkgelegenheid. Daarbij moeten de voorwaarden voor goed ondernemerschap aanwezig zijn.

Daarnaast gaat het om de inspanningen voor millenniumdoel 5 (moedersterfte), een terrein waarop de resultaten wereldwijd achterblijven. Nederland beschikt op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid over veel deskundigheid en ervaring. Maar de Nederlandse meerwaarde op het gebied van onderwijs en gezondheid is niet dusdanig groot dat dit een voortzetting op dezelfde schaal als in de afgelopen jaren rechtvaardigt.

Het kabinet gaat de discussie aan met het maatschappelijk middenveld over de toekomst van het subsidiestelsel en hun rol daarin. Organisaties zullen hun band met de samenleving moeten versterken en eigentijdse allianties met uiteenlopende partijen en netwerken moeten aangaan. Dat betekent dat organisaties in de toekomst meer geld vanuit de samenleving en minder vanuit de overheid zullen krijgen.

OS gaat -gefaseerd- van koers veranderen. De ambitie is om de dingen te doen waar we een verschil kunnen maken, waar we eigen expertise kunnen benutten en ontwikkelen en waar we een effectieve bijdrage leveren aan een gemeenschappelijk eigenbelang. Alleen zo kan nieuw draagvlak voor met belastinggeld gefinancierde internationale samenwerking ontstaan.'

Tot zover de samenvatting van de brief van de staatssecretaris. Het woord (Nederlands) belang komt er wel erg vaak in voor. Maar het is nu ook weer niet zo dat alles wat hij voorstelt nieuw is. Veel organisaties en ook stedenbanden hebben hun focus al lang verlegd en hebben keuzes gemaakt in de richting die Ben Knapen wil. Op dit moment is het nog niet duidelijk of en hoe het nieuwe beleid consequenties zal hebben voor ons werk. Gelukkig zitten er voldoende aanknopingspunten in de brief. Maar we moeten er wel voor waken dat OS straks alleen door bedrijven wordt uitgevoerd. De kans dat zij bepaalde doelgroepen over het hoofd zien, is vooralsnog aanzienlijk.

Miranda van der Klaauw

ALLE

HONDERD

Wat weten we eigenlijk van de oostkust van Nicaragua? (1)

Bij de vrouwen van de Miskitocoast blij ik in de smaak te vallen. Nou ja, in elk geval bij de muskietenvrouwen! Vampiers zijn er niks bij; ik zit ónder de bulden. Intussen zit ik wel op het terrasje van Bay View in Bluefields, met een flesje Toña (bier) en uitzicht over Bluefields' Bay, annex de Caribische Zee, joechee! Vanhier gegroet en welcome back.

In de vorige aflevering van dit, ons aller lijfblad, was ik in gedachten aanwezig, maar veel verder kwam ik niet. Hoe kwam het zo? Nou, kijk, bij de vrienden van de slangenvanger Angel in een huthuisje vlakbij San Pablo, was het oergezellig. Hartelijk welkom voor de vriend van Angel en zijn vrienden zijn onze vrienden. Je kent dat hopelijk wel en het is altijd een uitbundig gevoel van warmte en weelde. Gezien mijn ontberingen, moest ik eerst maar eens lekker gaan douchen (water uit een plastic regenton over je heen plenzen achter een schotje op de binnenplaats), ik moest en zou beslist wat eten (*Moros y Cristianos*, zwarte bonen met witte rijst) en drinken (vers vruchtensap uit eigen tuin). Intussen was het donker. Dat gaat heel snel in (sub)tropische gebieden. Schemering kent men daar niet echt; zeker te duur? Er werd een hangmat extra opgehangen. Toen was het tijd voor een welkomstglaasje én een slaapmutsje. En dat ik beslist nog even moest vertellen hoe ik zo verdwaald was geraakt en waar ik Angel had ontmoet ... Het gastvrije huishouden onder leiding van Manuel en Flora, met dochter Melody, zoon Caspar en oom Jimjim keek even ernstig als Angel bij mijn verhaal over de monsterslang en mijn overhaaste vlucht. Ze knikten en bromden tevreden bij mijn ontmoeting met Angel en lachten zich daarna te pletter toen ik vertelde over mijn verdere plannen. Nu ik door mijn verdwaling toch min of meer naar het oosten bleek te gaan, had ik besloten naar de relatief onbekende oostkust door te lopen. 'Lopen?' hikte Manuel.

'Te voet!' Flora, die stevig meedronk, keek me met schotels van ogen aan.

'Khhkhh', hoestte Jimjim, want hij had zich verslikt in een teug zelf gestookte vieskie (écht vieze whisky met het volle palet van methylalcohol). Onder het hoesten en grinniken keek hij kortspijtig naar zijn leeggeknoeide glaasje, schonk het met een voorzichtig schouderchokje opnieuw vol en liet de fles nog maar eens rondgaan.

Ook in Nicaragua eet en drink je bij 'gewone' mensen niet alleen (alles op).

Intussen had nuchtere dochter Melody een verformfaaide kaart van Nicaragua tevoorschijn gehaald en met voorzichtige handen op de vloer gladgestreken. '*Estamos aquí*', wees ze. Ik keek waar we waren en siste 'Tsss ...'

Honderdduizend groene kilometers oostelijk van haar wijsvinger lag (pas) de Caribische Zee! Ik keek wat onderuit en beschaamd het groepje lachebekjes rond. Ik, de grote Nicareiziger, kende de kaart niet eens uit het hoofd. Het groepje begon door mijn schuwe blikken nog harder te proesten en te lawaaïen. Na een eeuw of vier werd het

wat rustiger onder de inboorlingen. Intussen had ik bedoord een touwtje uit een van m'n zakken gehaald en begon dat minitieuw over de wegen en paden van de kaart te leggen in de richting van de Muskietenkust (mijn gebruikelijke afstandmeetmethode: leg het touwtje gestrekt langs de schaal (1 op zoveel) en je weet vrij nauwkeurig de afstand in kilometers). Het werd ademloosstil in het huisje.

'Schijt', hoorde ik mezelf brommen. Zeker driehonderd kilometer.

Opeens vielen Manuel, Jimjim en Flora zowat over me heen, gewapend met stukjes touw of draad. Manuel was zelfs nog bezig een draaieindje uit zijn rafelige trui te slopen. Luidruchtig sloeg men aan het meten. Ik zuchtte maar eens en kroop wat achteruit. Melody zat in een hoekje haar hoofd te schudden en Caspar schudde van het lachen. Melody legde me uit hoe ik het beste in Bluefields kon komen. Caspar legde uit dat zijn vader 'als hij weer nuchter is ...' en hij met de vrachtwagen (bleek een oud bestelbusje met open bak te zijn) naar Muy Muy moesten. Morgen. In Muy Muy kon ik dan de bus nemen naar El Rama. En vanaf dáár voer een boot naar Bluefields. Ik dankte ze allebei hartelijk

Río Escondido
foto's: Louise Donjacour

en nam nog een glaasje *ron* met de anderen. Die hadden intussen heel Nicaragua opgemeten en kwamen tot de conclusie dat ik in een uurtje makkelijk in Bluefields kon komen. Te voet. De volgende ochtend werd ik wakker met lichte hoofdpijn en bij de geur van lekker eten. Flora was alweer aan het kokkerellen en we kregen een stevig ontbijt van ... Moros y Cristianos. Met lekkere koffie.

In de loop van de dag hielp ik in de tuin (meer een kleine plantage) en repareerde ik wat aan het dak van golfplaten. Ik ben een niet onverdienstelijke klusjesman en dat liet de familie ook merken. Daar moest op gedronken worden, die avond. En zo bleek het afscheid van deze nieuwe vrienden in plaats van morgen overmorgen te worden. *Mañana, mañana*, alle uren zijn mooie uren, alle dagen mooie dagen,

De rit in de bestelbus, ik achterin de bak, bleek een uur of wat oerwoud-paasje-hobbelen te zijn. In Muy Muy stopten we bij een straatje, dat marktstraat bleek te zijn. Er heerste de gebruikelijke, gezellige rumoerigheid van elke markt. waar ook ter wereld. Ik hielp met het uitladen van een paar kratjes bananen en (heerlijk rijpe) papaja's van eigen teelt, die Manuel verkocht aan een blijkbaar vaste afnemer/kraamhouder. Ze begroetten elkaar tenminste uitbundig. Caspar en ik slenterden daarna wat achter Manuel aan over de markt op zoek naar bonen en rijst, en namen politieke kwesties in Nicaragua en Nederland door. >>

Van hem hoorde ik over de moordpartijen op de Miskito-indianen (Caspar noemde het genocide, volkenmoord) door Daniel Ortega en zijn broer Humberto begin jaren tachtig. De Miskitos werden met geweld van hun land verjaagd, ze moesten op collectieve landbouwgronden gaan werken, maar daar verzetten ze zich tegen. Caspars familie behoorde tot de Miskitos en werd nagenoeg uitgeroeid. Alleen de toen nog piepjonge Manuel met zijn vriendinnetje Flora en haar broer Jimjim waren de bossen ingevlucht en hadden zich, na een moeizame survival in de buurt van San Pablo gevestigd, ver weg van de Caribische kust en vergeten door de dictatuur.

Manuel was uitgehandeld, lachte zijn door de tijd uitgedunde gebit bloot, omhelsde me hartelijk, wenste me goede reis waar-ook-ter-wereld en nodigde me uit wanneer-dan-ook beslist nog eens een glaasje bij hen te komen drinken (we waren nog geen van beide weer helemaal BovenManuel en BovenGakkes). Caspar klopte op m'n schouder, zei 'Djos', stapte achter het stuur en ze reden weg, terug naar hun schamele huisje. Zonder nog te zwaaien. Een beetje mens kijkt vooruit, niet achteruit. Leve de Miskito-indianen.

De busreis vlotte langzaam, maar gestaag. Muy Muy, Boaco, El Zapote, Juigalpa, Villa Sandino, El Cacao (hmmm, chocolate ...), Muelle de los Bueyes, La Esperanza (dat gaf hoop, want intussen had ik toch wel een houten kont!) en ja hoor, El Rama. Alweer een stukje van de wereld gezien. Vanuit diverse bussen dan.

Waarom de Río Escondido verborgen rivier heet werd onderweg naar Bluefields duidelijk. De boot baande zich een (water)weg door een tropische wildernis vol dichte oeverbegroeiing. Alsof we tussen twee groene muren met blaadjes voeren, leek het vaak.

Bluefields. *Dirty, chaotic and curiously inviting*, had een Engelse toeriste me op de boot voorgelezen uit een Nicaragua-handboek. Ha, smerig, chaotisch en wonderlijk uitnodigend!

Maar daarover de volgende keer. Op het eerste gezicht lijkt het me moeilijk om hier wéér te verdwalen, derhalve teerbeminde vriendinnen en vrienden tot de volgende aflevering.

O ja, niet vergeten: vanaf mijn wiebelstoeltje aan de Caribische kust feliciteer ik alle medewerkers van/aan de *¡Cómo No!* met de honderdste (deze) magazine, en vooral Marian 'Stip' van Stiphout, die ze alle honderd in elkaar heeft 'geplakt', aanvankelijk zelfs letterlijk, want analoog vormgeven was knippen en plakken met schaar, mes en lijm. Ze werd daarbij bijgestaan door Louise Donjacour. Lang leve de pioniers van het eerste uur.

'Djos van Jaques 'Gakkes' Weijters,

Bluefields, 15 december (lekker warm hier ...) 2010.

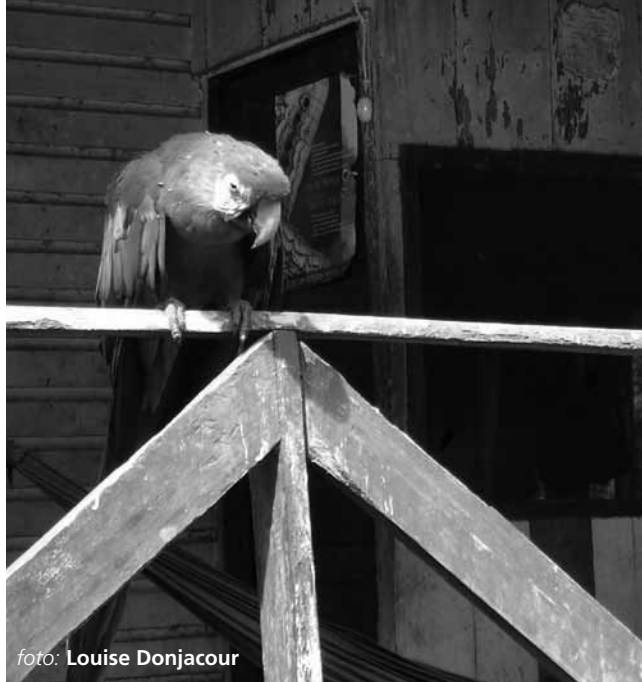

foto: Louise Donjacour

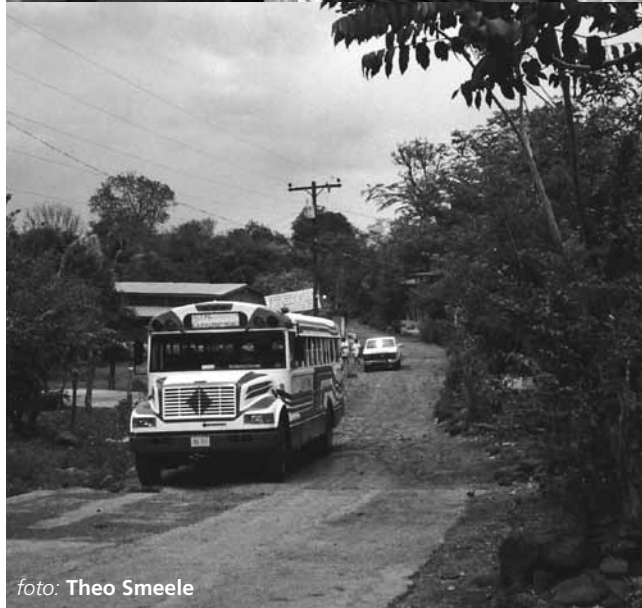

foto: Theo Smeele

foto: Miranda van der Klaauw

Mogelijkheden voor internationale samenwerking in de toekomst

Laraine Verbakel is beleidsmedewerker diversiteit, afdeling maatschappelijke ontwikkeling bij de gemeente Tilburg. Ze houdt zich onder andere bezig met de diversiteit in de stad. Ze is ook contactpersoon voor de Stedenband Tilburg-Matagalpa, voor het Huis van de Wereld en voor Tilburg Millenniumgemeente. 'Dat zijn de grote dingen waar ik me mee bezig houd', vertelt Laraine.

Masterclass

Laraine heeft twee bijeenkomsten in het Huis van de Wereld georganiseerd met mensen uit het bedrijfsleven en van de Stedenband Tilburg-Matagalpa. Deze bijeenkomsten waren in september en december van het afgelopen jaar. Er werd gesproken over een mogelijke samenwerking tussen deze twee partijen. 'De bijeenkomsten zijn voortgekomen uit een masterclass, Millenniumgemeente in Bedrijf, die ik heb gevolgd. Deze masterclass werd georganiseerd door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten in samenwerking met het Nicis institute (dat biedt informatie over grootstedelijke thema's als bestuur, economie, innovatie, onderwijs, veiligheid, welzijn, integratie en wonen) en het Crem onderzoeksbureau (gespecialiseerd in duurzame ontwikkeling). Het zwaartepunt lag bij het betrekken van het bedrijfsleven bij de Millenniumgemeente. Het streven naar het behalen van de acht millenniumdoelen. Of in ieder geval een bijdrage leveren hieraan.'

Internationale ontwikkelingssamenwerking

Tijdens de masterclass en de bijeenkomsten werd internationale ontwikkelingssamenwerking benadrukt. 'De samenwerking tussen organisaties als de Stedenband en het bedrijfsleven heeft de toekomst denk ik. In deze tijd worden alle financiën teruggedraaid, dat wil zeggen dat er vanuit het Rijk minder middelen beschikbaar komen. Dus er is gewoon minder geld, ook voor Matagalpa. Je moet dan naar andere bronnen gaan zoeken. Dan is het bedrijfsleven natuurlijk een goede optie. Het gaat hierbij ook niet alleen om financiële input maar des te meer om de kennis en kunde die men in kan brengen. Het opbouwen van duurzame relaties.'

MVO

De gemeente Tilburg vindt het ook belangrijk dat de internationale ontwikkelingssamenwerking met bedrijven wordt gestimuleerd. 'Mijn collega van maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) was ook betrokken bij de masterclass en bij de bijeenkomst. De gemeente Tilburg is aangaande het MVO heel actief bezig om ondernemers erbij te betrekken. Om er echt de nadruk op te leggen. We hebben een jaarlijkse MVO-prijs die uitgereikt wordt. Dat is allemaal ter stimulatie van het verantwoord bezig zijn.' >>

bijeenkomst ondernemers in september
foto: Gemeente Tilburg

bijeenkomst ondernemers in september
foto: Gemeente Tilburg

Goede match

Er is al over een aantal concrete plannen gesproken. 'Je ziet ook dat ondernemers vaak vragen om projecten waar ze zo in kunnen stappen. Of ze vragen waar je precies hulp bij nodig hebt. Vaak is het lastig om te zeggen wat er precies nodig is. Soms heb je ook meer input nodig van wat een ondernemer kan bieden en wat je dan zou kunnen vragen. Je moet echt een goede match tussen vraag en aanbod kunnen maken. En die match hebben we op dit moment al voor een aantal ondernemers kunnen maken.'

Op bezoek in Matagalpa

Het idee ligt er om met een aantal geïnteresseerde bedrijven een bezoek te brengen aan Matagalpa. 'Je praat met ondernemers steeds over situaties die je eigenlijk niet precies kent. Als je bijvoorbeeld praat over riolering en afvalverwerking dan kun je daar wel een plan voor bedenken. Maar je weet eigenlijk niet wat de beginsituatie is. Dat maakt het lastig om er over te praten. Daarom zou het helpen om met een delegatie naar Matagalpa af te reizen. Je kunt er met de mensen daar over praten en je ziet de situatie met eigen ogen. Dan is het ook weer makkelijker om een goede match te maken met een bedrijf.'

Voordelen voor bedrijven

Vaak is het voor bedrijven een belangrijke kwestie of er ook financiële voordelen zitten aan deze internationale samenwerking. 'Wij focussen niet op de financiële voordelen. De samenwerking is niet bedoeld om winst te maken, we kunnen de bedrijven geen winst garanderen. Het is meer dat zij vanuit hun goodwill maatschappelijk verantwoord bezig zijn. Het is goede reclame. Wij bieden hen ook de samenwerking met de gemeente aan, een netwerk waar je elkaar vindt. Je bouwt een netwerk op bij de gemeente maar ook met andere bedrijven die gelinkt zijn aan de gemeente Tilburg. Tilburg streeft er als Millenniumgemeente naar dat er zoveel mogelijk initiatieven in de stad een bijdrage leveren aan het behalen van de millenniumdoelen. Daarbij is gezamenlijke verantwoordelijkheid ook zeer belangrijk.'

Tilburg wereldstad

Wethouder Berend de Vries wil dat Tilburg zich profileert als wereldstad. Internationale samenwerking helpt hier aan mee. 'We hebben al eerder in een

kadernota Tilburg als wereldstad benoemd. Dat is meer Tilburg in de wereld maar ook de wereld in Tilburg. Wat we ook in het Huis van de Wereld doen. Je kunt dat op verschillende manieren uitdragen. Wij hebben natuurlijk al 25 jaar de stedenband met Matagalpa en het is mooi om daar bij aan te haken en daar ook de ondernemers uit Tilburg bij te betrekken. We geven de ondernemers de mogelijkheid om iets goeds te doen voor Matagalpa en dat werkt weer mee om sier te maken voor de wereldstad.'

Start samenwerking

Wanneer de internationale samenwerking met de verschillende ondernemers daadwerkelijk start is nog onbekend. 'Uiteraard wordt er nu veel gesproken over dit onderwerp en worden er dingen besloten. Er gaan sowieso twee bedrijven die geïnteresseerd zijn in de samenwerking in februari verder praten over de invulling van een werkbezoek. Andere geïnteresseerde ondernemers die helaas niet bij de laatste bijeenkomst aanwezig konden zijn zullen hier ook voor worden uitgenodigd. Voor dit werkbezoek worden duidelijke missies bepaald. Daarnaast wil één ondernemer al concreet met een project aan de slag. De mogelijkheid voor direct contact via mail of Skype wordt op dit moment uitgezocht. Ik denk dat het verder een continu proces blijft. Er zal dan ook voor meer projecten in Matagalpa gekeken moeten worden welk bedrijf of bedrijven er mogelijk nog een bijdrage kunnen leveren. Meer bedrijven betrekken bij het werk van de Stedenband Tilburg-Matagalpa; dat is ook weer een hele andere focus vanuit de stedenband.'

Wendy Sprangers

Nicaragua Nu

Wikileaks: ongenadige kritiek VS op Ortega

Johan Biemans schrijft vanuit Nicaragua over diverse onderwerpen en thema's. In Nicaragua Nu maken we gebruik van zijn informatie, vaak heet van de naald en actueel. Hieronder volgt zo'n artikel, geschreven op 7 december 2010.

De wereld was/is in de ban van Wikileaks. Robert Callahan, huidig VS-ambassadeur in Nicaragua zei in februari dit jaar dat president Ortega 'gek' is en dat hij zelfs gelooft dat de nonnetjes ervoor zitten te bidden dat hij vermoord wordt.

Ex-ambassadeur Paul Trivelli zei in 2008 dat de sociale programma's van Ortega en de door echtgenote Murillo opgerichte CPC (raden van volksmacht bestaande uit FSLN-ers) gefinancierd worden door de drugsmafia en door Chávez, president van Venezuela.

De telegrammen van de twee ambassadeurs maken erg duidelijk hoe de VS denken over Ortega en zijn bewind.

Zo zegt Trivelli over bronnen te beschikken dat drugshandelaren worden vrijgelaten door FSLN-rechters in ruil voor financiële steun aan de partij. Die vrijlatingen zouden worden gecoördineerd door de twee FSLN-magistraten van de Hoge Raad Solís en Argüello. Die laatste was inderdaad in een schandaal verwickeld waarbij ruim 600 duizend in beslaggenomen dollars verdwenen. De zaak is nooit opgehelderd en Argüello verdween eveneens. Trivelli meldt dat de banden met de drugsmafia dateren van 1984 toen de toenmalige president Ortega tijdelijk asiel bood aan de beruchte Colombiaanse drugsbaron Escobar. Er bestaat in het geheim opgenomen filmmateriaal, zegt Trivelli, van de samenwerking tussen Tomás Borge, minister van de Geheime Dienst van die tijd, en Escobar.

De bokser Ricardo Mayorga werd in 2004 verdacht van verkrachting van een jonge vrouw en volgens Trivelli is zijn vrijspraak te danken geweest aan een FSLN-rechter op voorspraak van Daniel Ortega, toen nog geen president. Mayorga zou een deel van zijn winsten afdragen aan Ortega en de bokser zou propaganda maken voor de FSLN. In dit geval was het inderdaad vreemd dat Mayorga heel snel werd vrijgesproken en dat Ortega in het openbaar de bokser beschermde. In de ring toonde Mayorga de vlag van de FSLN. In dit verhaal legt Trivelli ook nog verband met de incest-aanklacht van Zoilamérica, de stiefdochter van Ortega en verwijt hij Ortega en zijn partij verregaande laksheid als het gaat om huiselijk geweld en verkrachting

In het telegram van Trivelli uit 2006 is nog eens na te lezen hoe de VS de revolutie van de tachtiger jaren beschouwen, kort gezegd als een complete ramp op alle terreinen.

Robert Callahan doet een boekje open over zijn ontmoetingen met het presidentiële echtpaar op 20 februari 2010. Het echtpaar is onverwacht buitengewoon vriendelijk, zegt de ambassadeur.

BISMARCK bismarckopinion@gmail.com
http://bismarck-opinion.blogspot.com

cartoon van Bismarck
uit: La Prensa

Ortega verontschuldigt zich zelfs voor de aanval door FSLN-ers op de VS-ambassade in november 2009 en zegt dat hij de politie toen heeft gevraagd of er voldoende beveiliging was. Callahan meldde echter in het gesprek dat hooggeplaatste FSLN-ers de aanval leidden, waarop Ortega wat timide zei dat ook hij niet altijd zijn mensen in bedwang kon houden. Op de vraag waarom Ortega de VS beledigde door te zeggen dat VS-troepen Haïti kwamen bezetten, antwoordde hij dat hij onvoldoende op de hoogte was geweest van het feit dat meer landen troepen hadden gestuurd. De conclusie van Callahan is dat Ortega alleen toenadering zoekt als hij in de problemen zit en dat zijn vriendelijkheid niet blijvend kan zijn. In dat verband meldt de ambassadeur dat de beloften van Iran, Cuba, Rusland weinig zoden aan de dijk zetten en dat Ortega dus gedwongen is om zijn toon te matigen als het om de VS en Europa gaat. Ortega wordt in de telegrammen een verkleinde versie genoemd van Hugo Chávez met wie de relatie volgens de VS niet zo stralend is als lijkt.

Op 13 december: Eindelijk reageert Ortega op de uitgelekte uitspraken van VS-ambassadeurs over hem en over de drugshandel. Hij deed dat in een bijeenkomst waarin legercadetten hun diploma ontvingen. Ortega zei niets over de kritiek van VS-ambassadeur Callahan op de aanval van FSLN-aanhangers op de VS-ambassade. Ortega moest volgens het uitgelekte telegram in een persoonlijk gesprek met de ambassadeur toegeven dat 'zelfs hij soms geen greep had op zijn bendes'. Hij maakte ook geen woord vuil aan de beschuldiging van ex-ambassadeur Trivelli dat justitie drugshandelaren vrijliet ondanks overtuigend bewijs en dat de drugsmafia banden zou hebben met Ortega en zijn partij. Ortega: 'Onze politiek is niet gebaseerd op roddels'. Niettemin, plotseling waren het geen roddels meer toen de president sprak over de maatschappelijke organisaties en de katholieke bisschoppen die ook in de uitgelekte telegrammen verschenen. Ortega heeft altijd moeite gehad met kritiek op zijn beleid. Ook deze keer werden de organisaties van burgers 'landverraders' genoemd die 'betaald worden door de yankee-vijand' en de bisschoppen werden uitgemaakt voor 'valse priesters'. Hun misdaad is dat ze het niet eens zijn met de president. >>

Hij benadrukte de gezamenlijke strijd met de VS tegen de drugshandel en het terrorisme, maar liet opnieuw zien dat hij in het openbaar de VS aanvalt als het 'yankee-imperium' en in besloten gesprekken de vriendelijke staatsman uithangt.

Voor de originele Engelse teksten van de VS-telegrammen uit de Spaanse krant *El Pais*, zie: Ambassadeur Trivelli in 2006
Ambassadeur Trivelli in 2008
Ambassadeur Callahan in 2010

Johan Biemans
december 2010

cartoon van Pero X. Molina
uit: *El Nuevo Diario*

'Moet je eens zien... in deze geheime documenten zeggen ze dat de regering Ortega gestoeld is op corruptie, intimidatie en gerechterlijke manipulatie!'
'En wat is het geheim?'

Portal Nicaragua

Op 25 november -internationale dag tegen geweld tegen vrouwen- namen krijgshaftige, moedige vrouwen deel aan een mars door Matagalpa. Ze liepen in hun 'blote' lijf, prachtig beschilderd (zie kaft), door de straten van de stad om aan te geven dat zij, hoe ze er ook uitzien, hoe ze ook gekleed gaan, respect verdienen en geen geweld meer dulden. Ze droegen borden met de tekst: *Mi cuerpo es mio, mijn lichaam is van mij*.

Ons redactielid Wendy kreeg via Facebook foto's van deze vrouwen van het Red de las Mujeres uit Matagalpa. Ze was verbaasd (en dat waren wij ook) dat de vrouwen 'naakt' door de straten hadden gemarcheerd, alleen gehuld in prachtige schilderijen. Door sommige toeschouwers werden ze bespot, er werd geroepen dat ze schaamteloos waren, maar wij vinden deze vrouwen erg dapper en we vinden bovendien dat ze er fantastisch uitzagen. Wendy nam contact op met de vrouwen en kreeg toestemming de foto's in de *¡Cómo No!* te plaatsen, het voordeel van *social media*: snelle communicatie.

In de toekomst willen we meer gebruik gaan maken van deze media en we hopen dat we daardoor interessante of leuke informatie, vooral ook van en over jongeren, vanuit Matagalpa ontvangen.

foto's: Red de Mujeres van Matagalpa

Stedenband en social media

Hyves (naar beehives, Engels voor bijenkorven) is de grootste Nederlandse site voor sociale netwerken, vergelijkbaar met de Amerikaanse sites MySpace en Facebook. Ook de Stedenband is tegenwoordig aangesloten bij Hyves. De pagina is te vinden op

<http://tilburg-matagalpa.hyves.nl/>

De Hyves wordt bijgehouden door Martijn van Tilburg en Jolanda van de Grint. Iedereen kan lid worden van de Hyves. Hoe meer leden, hoe groter de bekendheid van de Stedenband. Twitter is een internetdienst waarmee gebruikers korte berichtjes publiceren. De activiteit bij het gebruiken van Twitter heet twitteren (ook wel tweeten), dat kwetteren betekent.

Coördinator van de Stedenband Miranda van der Klaauw is op Twitter te volgen via <http://twitter.com/mimatagalpa>

Ook zijn verschillende medewerkers en vrijwilligers van de Stedenband actief op LinkedIn.

Binnen de Stedenband wordt nog nagedacht over een Facebook-pagina.

Redactioneel Marian

Honderd

Voor een week- of maandblad is het natuurlijk niet zo'n prestatie, maar voor een kwartaalblad is honderd keer verschijnen een hele toer. Daar heeft zo'n blad 25 jaar voor nodig. 25 jaar geleden, dat is heel lang geleden, dat was nog in het papieren tijdperk. De artikelen uit die tijd werden op handgeschreven velletjes bij de redactie ingeleverd en die typte ze op een mechanische typemachine nog gewoon op papier uit waarna de papieren versie met echte foto's in een grote envelop in een fietstas naar de drukkerij ging. Tegenwoordig wordt alles vervoerd per mail, via kabeltjes en soms zelfs zomaar door de lucht, of op een USB-stick. *The times they are a-changin'*.

Ik lees in *De Volkskrant* dat USB-stick één van de woorden is die in het jaar 2000 nog onbekend waren. Andere woorden die wij volgens de krant toen nog niet kenden zijn Facebook, Twitter, apps, podcasting, terabytes, petabytes en smartphone. Apps? Podcasting? Petabytes? We blijken ook woorden vergeten te zijn die we in 2000 nog wel kenden: Libertel, Zonnet, floppydisk, WAP, kilobyte, megabyte. Huh? Vergeten? Ik heb nog steeds Zonnet en mijn mailbox loopt al snel vast van meer dan vijf megabytes, zucht ... Het zijn moeilijke tijden voor digibeten want veel nieuws gaat de laatste tijd over internetdingen of informaticazaken, hele pagina's worden besteed aan WikiLeaks en sociale networksites (Mark Zuckerberg, de oprichter van Facebook, werd vorige maand zelfs door *Times* uitgeroepen tot 'persoon van het jaar 2010').

Omdat ik een beetje fan ben van Julian Assange probeer ik alles te lezen over WikiLeaks en zo heb ik de laatste tijd heel wat rare woordjes bijgeleerd zoals crowdsourcing, boud, DDoS-aanval, cyberoorlog, mirror en dead drops, maar dat laatste heeft niks met Julian te maken. Een dead drop is een USB-stick die in een muur is ingemetseld, gewoon ergens in een straat (in New York steken tegenwoordig al overal sticks uit bakstenen muren en stoepranden) je kunt er je laptop op aansluiten en eraf halen wat je leuk vindt of er juist iets op zetten. Eigenlijk is het niet echt een nieuw woord, spionnen gebruikten het al om locaties aan te duiden waar ze geheime papieren en documenten konden uitwisselen zonder elkaar te hoeven ontmoeten.

Cool! Wie weet kun je over een aantal jaar de *¡Cómo No!* zo uit de muur trekken.

Marian

¡CÓMO NO! DE BESTE WENSEN

Beste wensen

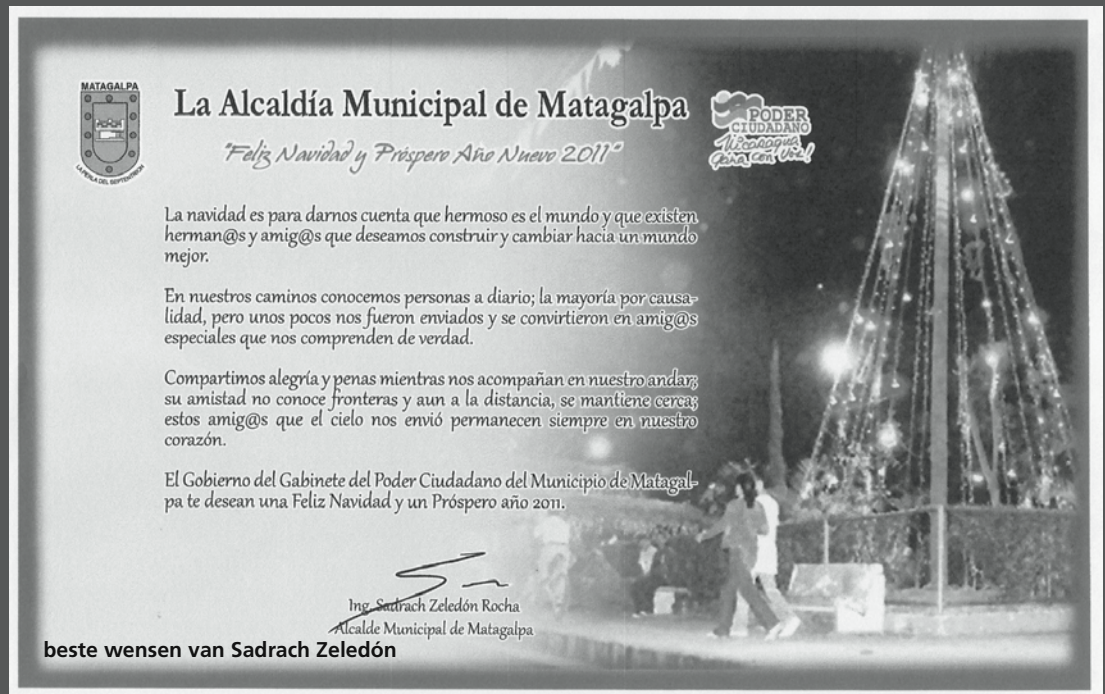
De stedenband en alle vrienden en *compañeros* in Nederland krijgen de beste wensen van burgemeester Sadrach Zeledón van Matagalpa. Alvaro Palma van ALMAT stuurde ons diens boodschap door en wenst zelf alle broeders en vrienden in Tilburg fijne feestdagen en een voorspoedig en krachtig 2011 in de hoop dat het beetje bij beetje steeds beter wordt en: *'que Dios nos bendiga'*.

Manuel Márquez van het Comité Mano Vuelta schrijft: 'Ik wil me met alle middelen inzetten om Nederland een beetje van de warmte en de genegenheid van de Matagalpinos te sturen. Veel groeten aan alle vrienden in Tilburg.'

Janett Castillo van Mano Vuelta schrijft aan Miranda en alle vrienden in Nederland: 'We hebben veel positieve energie nodig om dit werk voort te zetten; het komend jaar zal een moeilijk jaar worden met presidentiële verkiezingen. Ons doel blijft het versterken van de band tussen Tilburg en Matagalpa en doorgaan met de solidariteit die ons verenigt. Gelukkig nieuwjaar!'

Marcia en Luis van de dovenvereniging schrijven: 'We hopen dat voor alle vrienden het jaar 2011 heel voorspoedig zal zijn.'

Ook het Casa Materna en Chilo van de Movimiento Comunal stuurden ons -en jullie- hun beste wensen. Ook de redactie van de *¡Cómo No!* wenst iedereen een goed 2011 toe!

muurschilder
foto: Sandra Maas

onthulling muurschildering
op De Wiek
foto: Dick Sars

Spinning

Op zondag 21 november was het zweeten geblazen bij vrouwensportschool Kwidam. De grote zaal stond voor de gelegenheid vol met fietsen en het deelnemerschema was zo goed als ingevuld. Elk uur op elke fiets moest minimaal tien euro opbrengen. Individuen en groepjes vrouwen én mannen klommen op de fiets en traptten zich een ongeluk, figuurlijk gesproken dan. Sommigen bleven uren achter elkaar op het zadel zitten. Dit alles leidde aan het eind van de dag, in een dampende zaal, tot ruim 1200 euro opbrengst voor het project Microkrediet voor vrouwen in Matagalpa. Dit bedrag wordt verdubbeld door het Landelijk Beraad Stedenbanden en Hivos. Een mooi resultaat en hulde aan alle 'spinners'!

foto: Cil de Vries foto: Willy de Lange

Muurschilder

Op vrijdag 12 november werd in Drunen op montessorischool De Wiek een vrolijke muurschildering onthuld. Er was 'champagne' en er was een *piñata* gevuld met snoepjes. Met de kinderen van deze school had Johanna del Carmen Centeno Scott een week lang aan de schildering gewerkt nadat ze samen een ontwerp hadden gemaakt vol kinderen, vlinders, bloemen, slakken en een kleurige regenboog. Johanna heeft gedurende enkele maanden op diverse scholen in het land met kinderen muurschilderingen gemaakt. Ze komt uit Nicaragua en was hier op uitnodiging van het Landelijk Beraad Stedenbanden Nederland-Nicaragua om aandacht te vragen voor de millenniumdoelen en dan met name doel 2: in 2015 gaan alle jongens en meisjes naar school. En dat is in Nicaragua nog lang niet het geval. Kinderen op De Wiek weten inmiddels alles van de millenniumdoelen en ze zijn ook veel meer te weten gekomen over Nicaragua, waar het ligt, wat de geschiedenis is van het land en waar Matagalpa ligt.

debatwedstrijd in 013
foto: Miranda
van der Klaauw

013

De Stedenband was in november aanwezig bij DaBeat in 013, een debatwedstrijd over de millenniumdoelen. De coördinator van de Stedenband zat in de jury en alle aanwezige leerlingen, van twee middelbare scholen, kregen de DVD *Caras de Matagalpa* mee naar huis.

foto: internet

Filmavond Nicaragua

Op een paar kleine 'haperinkjes' na -een film die even vastliep en de filmoperator die plots voor korte tijd weggeroepen werd- was het een mooie, gezellige, bijna uitverkochte avond met een mix van documentaires en *cortometrajes* (korte speelfilmpjes), mooie, droevige, heftige en ook vrolijke. De wat langere film *Managua, Nicaragua is a Beautiful Town* van Florence Jaugey was een mooie 'opener'. 'Er is geen ondertiteling bij deze film', zei de operator bezorgd, maar dat was ook niet nodig, de beelden van hoe zes inwoners van deze stad de dag doorkomen -van het eerste hanengekraai totdat de zon is ondergegaan- spraken voor zich. Managua is grootsteeds, druk, lawaaiig, kleurig, chaotisch, lelijk en mooi en al lang niet meer de *beautiful town* uit het liedje dat in de jaren veertig zo populair was, toen Nicaragua nog een bananenrepubliek was, alhoewel ...

Managua, Nicaragua is a beautiful town
You buy a hacienda for a few pesos down
You give it to the lady you are tryin' to win
But her papa doesn't let you come in

Managua, Nicaragua is a heavenly place
You ask a señorita for a 'leetle' embrace
She answers you, "Caramba! scam-ba bambarito"
In Managua, Nicaragua, that's "No"
I have been to many tropic ports
I might include even Brooklyn
If you're ever feelin' out of sorts
I'd like to recommend a look in ...

Managua, Nicaragua, what a wonderful spot
There's coffee and bananas and a temperature hot
So take a trip and on a ship go sailing away
Across the agua to Managua, Nicaragua, olé
Across the agua to Managua, Nicaragua, olé, olé, olé

Every day is made for play and fun
'Cause every day is fiesta
And they work from twelve o'clock to one
Minus an hour for siesta

Managua, Nicaragua, what a wonderful spot
There's coffee and bananas and a temperature hot
So take a trip and on a ship go sailing away
Across the agua to Managua, Nicaragua, olé
Across the agua to Managua, Nicaragua, olé, olé, olé

Guy Lombardo & His Royal Canadians - 1946

Metropolis

Iedere donderdag is *Metropolis* op Nederland 3 te zien. *Metropolis* is een uniek en bekroond project van de VPRO dat al vijf seizoenen draait. Het is in 2008 ontstaan uit een samenwerking van de VPRO en Hivos. Hivos wilde jonge journalisten een platform bieden waar ze op een nieuwe manier hun visie kunnen bieden op gemeenschappelijke thema's. De wijze waarop buitenlandjournalistiek bedreven wordt verschilt radicaal van wat we gewend zijn: alle verhalen worden door lokale videojournalisten gemaakt. Het team van journalisten bestaat uit meer dan zestig documentaire makers en videojournalisten, afkomstig van zes continenten. Zij zijn in hun directe omgeving constant op zoek naar opmerkelijke verhalen uit het dagelijks leven. Iedere week begint *Metropolis* vanuit een thema met wereldwijde betekenis en de correspondenten gaan op zoek naar antwoorden op gedeelde vragen, zoals: hoe is het om buitenstaander te zijn, om vijftien jaar oud te zijn, homo, Elvis-imitator of bejaard, maar ook over de opmars van de kerstman en manieren om jong te blijven? Dit resulteert in een zoektocht naar de overeenkomsten en verschillen tussen culturen in onze steeds kleiner wordende wereld. Stef Biemans -een Nederlander die in Nicaragua woont- is een van de vaste presentatoren van dit programma voor de locatie Nicaragua. Stef geniet sinds 2007 bekendheid op de Nicaraguaanse televisie met het programma *Aventados*, waarbij hij met zijn zwager en een kleine videocamera liftend het land doorreisde. Hij blijkt daar echt een fenomeen te zijn. Voor *Metropolis* maakte hij mooie filmpjes over onder meer travestie in Nicaragua, hanengevechten, een Nicaraguaanse jongen die droomt van een carrière als voetballer, de Mister Nicaragua verkiezingen en over hoe het komt dat Chinese telers in Nicaragua de teelt van de traditionele guayabavvrucht -waar Nicaraguanen dol op zijn- geheel op zijn kop hebben gezet door veel grotere vruchten te telen dan de Nicaraguaanse boeren. Niets is nog zeker, maar *Metropolis* loopt alvast warm voor een eventueel nieuw seizoen. Deze week is er een lijst met mogelijke nieuwe thema's voor 2011 naar de correspondenten gestuurd. Hopelijk leren jullie straks de Tokkies van Thailand of Nicaragua kennen, de maagden van Mexico en de outcasts van Ouagadougou. *Metropolis* wil onder andere op zoek gaan naar families met een slechte naam, oftewel 'de Tokkies van ...'. Andere thema's zijn: Wat betekent het om maagd te zijn? Hoe gaat men in de wereld om met rouw? En een thema dat al heel lang op de verlanglijst staat: baby's! Van doe-het-zelf geboortes tot ontwerpbaby's. Alles nog onder voorbehoud, maar hopelijk in 2011 in *Metropolis*! Als je uitzendingen terug wilt kijken ga dan naar www.metropolistv.nl, voor de uitzendingen over Nicaragua kun je doorklikken op 'correspondenten' en verder op 'Stef (Managua)'.

Stef Biemans
foto: VPRO

ecotoerisme San Carlos

Door een misverstand kwamen deze foto's te laat binnen voor het vorige nummer van de *¡Cómo No!*

In dit nummer alsnog deze foto's die horen bij het stuk van Karin Kraaijvanger.

foto's: Stedenband Groningen-San Carlos

demonstratie tegen geweld tegen vrouwen in Matagalpa
foto: Red de Mujeres